

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

VIII. De Effectibus Appellationis, & post hanc attentatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

secundi concedendum, aliqui satis probabiliter desumant ex *e. cit.* textu & communi Regula, quâ legitime impeditis tempus non currere dicitur, *e. Quia §. de Concess. Præbend.* cum imputari non debeat ei, per quem non stat, si non faciat id, quod per eum fuerat faciendum, ut habet altera Regula, quæ est *41. in 6.* Alii tamen tali casu impeditum non ipsò Jure, sed beneficiò restitutionis in integrum ex clausula generali, *l. 1. in fine. ff. Ex quibus caus. major.* illæsum servari, volunt apud Barbosam in *e. Ex ratione cit. n. 2.* & Gonzalez *n. 12.*

122. Dubium secundò est, an etiam Jure concessum tempus valeat restringi. Quod DD. passim & bene resolvunt, dum iudici, à quo appellatum est, introducendæ appellationis tempus brevius aliquando præfigendi facultatem adstruunt; ut, si appellatione intra illud tempus introducere & prosecutione inchoare appellans negligat, ea haberi valeat pro deserta, & appellans sententiæ ab eò latæ parere cogatur, *e. Cum sit cit. §. c. Ad aures 33.* præfigi tamen ab eo posse, negant, terminu breviorum, intra quem causa appellationis debeat finiri; propter textum *e. Insinuatione 50.* Rationem reddunt; quòd iudex *Ad quem* sit ipsò superior; ac proinde huic præscribi nequeat lex, vi cuius intra certum tempus causam teneatur expedire, *cit. Vallenf. §. 12. n. 5. Barbofa in e. cit. n. 2. & ibi Gonzalez n. 4.*

123. Dubium tertio est, an prosequendæ & finiendæ causæ appellationis fatale restringi valeat ab ipso appellante. Ratio dubitandi est; quòd restringi nequeat ab ejus adversario. Sed, hoc non obstante, à Jure concessum tempus restringi ab ipso appellante & brevius reddi posse, satis receptum & clarè expressum est *e. Persona 4.* modò spectatis circumstantiis congruum sit, *e. Consuevit 4.* quia sic favori à

Jure pro se principaliter introducto videtur renuntiare. Neque refert; quòd id non permittatur adversario; quia non debet esse in istius potestate, terminum adversario suo à Jure indultum coarctare, & legem ponere, ipsi præjudicantem, Panormit. in *e. Cum sit cit. n. 6.* Vallenf. §. *cit. n. 4.*

ARTICULUS VIII.

De Effectibus Appellationis, & post hanc Attentatis.

SUMMARIUM.

- 124.** Appellatio causam devolvit ad superiorem.
125. Jurisdictionem inferioris iudicis non semper,
126. Plerumque tamen suspendit;
127. Ut post ipsam interpositam,
128. Et latam sententiam definitivam nihil valeat innovare,
129. Saltem, si frivola non sit.
130. In aliis tamen causis procedere,
131. Nec recusari potest:
132. Nisi, malè ab ipso iudicatum, fuerit pronuntiatum.
133. Etiam post appellationem ab interlocutoria,
134. Et ab extrajudiciali gravamine interpositam aliquid innovari nequit,
135. Aliter tamen post eam, quàm post appellationem à definitiva innovata revocantur.
136. Ea revocatio fit à iudice Ad quem,
137. Et viâ seu remedio Attentatorum:
138. Quod Unde vi Interdictò uberius est.

E e e 3

Appel.

124. **A**ppellationis à sententia definitiva legitime interposita duo celebres sunt Effectus: quorum alter Devolutivus, alter Suspendivus nuncupantur.

Devolutivus in eo situs est; quod causa, super qua est appellatum, ejusque cognitio cum omnibus accessoriis à iudice inferiore devolvatur ad superiorem, ad quem est provocatum: & huic tribuat jus ac potestatem cognoscendi de iustitia appellationis: & si hanc iustam ac legitime interpositam esse constiterit, cognoscendi ac definitivè pronuntiandi de ipsa causa principali, *c. Dilecti 55. e. Ut debitu & c. Romana 3. §. Si verò in 6.* Sic enim, quantumvis Archiepiscopus non habeat jus & jurisdictionem in suorum suffraganeorum subditos, ab his tamen adiri per viam Appellationis, & de causis, per hunc ad se devolutis, tanquam iudex Ordinarius cognoscere: Suffraganeorum sententias, si iustæ, confirmare, aut, si iniustæ videantur, omnino, vel ex parte infirmare potest: vel, si res poscat, sententiam omnino novam concipere & partibus publicare, *arg. c. Raynaldus 18. de Testam. ut desumitur ex can. Nullus Primas 7. can. Conquestus 8. & c. 9. q. 3. c. Pastoralis 11. pr. de Offic. Ord. c. 1. eadem Rubr. in 6. & c. Romana 3. h. c. Rubr. in 6.*

125. Atque hunc effectum appellatio aliquando operatur, etsi non operetur suspendivum, præsertim, quando ea interponitur à sententiis Censurarum; quantumvis enim sententia v.g. Excommunicationis absolute inflicta, postea interposita appellatione, non suspendatur, sed secum trahat executionem, eaque fulminatum statim liget; ut ei, tanquam à fidelium communione excluso, proventus Ecclesiastici subtrahi valeant, *c. Ad hæc 37. c. Pastoralis 53. §. Verum hic, & c. Is, cui 20. in fine, de Sent. Excom. in 6.* caulam ta-

men transfert ad superiorem, ad quem est provocatum, *Glossa in c. Ad hæc cit. V. Interdictum, Panormit. ad hanc Rubric. n. 5. Sylvester V. Appellatio, n. 1. Barbosa in c. Pastoralis cit. n. 5. & Gonzalez in §. Verum cit. n. 3.*

Suspendivi effectus vi sine alia inhibitione suspenditur jurisdictione iudicis, à quo est appellatum; ut neque ejus sententia transeat in rem judicatam, neque executioni mandari possit, *c. Dilecti cit. c. Venientes 19. de Jurejurando, & l. 1. §. fin. ff. ad S. C. Turpill.* neque ipse, dum appellatio pendet, regulariter valeat aliquid innovare, sive in ea causa, in qua provocatum est, immutare: sed in eo statu, quod appellationis interposita tempore fuerunt, quamdiu de ea superior cognoscit, omnia sint relinquenda, *c. Directa 39. & l. Unica ff. Nihil innovari appell. interp. Maranta de Ord. Judic. p. 6. de Appellat. n. 173.* Si verò iudex à Quo, aliquid eò tempore immutandò, innovarit, per viam seu remedium Attentatorum revocari & omnia in pristinum statum restitui debent, *c. cit. V. Quia tamen, l. Sciendum 6. ff. l. Ex illo 13. C. hic, & c. Non solum 7. pr. in 6.* cum enim appellatio appellatam quoad causam, in qua provocatum est, eximat à jurisdictione iudicis à Quo, eamque suspendat, quidquid interim circa statum causæ innovandò attentat, factum censetur à non iudice, sed à iudice in illa causa jam incompetente, Anchoranus in *c. Non solum cit. pr. Covarruvias Practic. cap. 23. n. 1. & Vallens. hic, §. 15. n. 2.*

Neque solum revocantur, quæ post appellationem interpositam: sed ea quoque, quæ ante ejus interpositionem post sententiam latam intra tempus decendii, ad appellandum concessi, fuerunt attentata. *c. Non solum cit. pr.* cum enim tempus illud à jure indultum sit ad appellandum, nihil eò pendente debet innovari; ne per senten-

sententiam gravatis indultum à Jure beneficium, ipsis damnosum aut inutile reddatur, contra Reg. *Indultum* 17. in 6. Gonzalez in c. 1. n. 6. Unde appellatio, quæ est in proxima potentia idem operatur, quod ea, quæ actu interposita jam fuit. Neque id immeritò; cum aliquid actu existere, & esse proximè exiturum, paria: & ejusdem rationis esse censeatur jus in proxima Spe, cuius est jus in Re, Anchoran. in c. cit. not. 4.

129. Porro, ut utrumque hunc effectum Appellatio à sententia definitiva producat, necesse est; ut, juxta dicta, interposita sit legitimè; quia, si ea manifestè frivola & frustratoria; ideoque Apostoli tantum Refutatorii concessi essent, judex ad ulteriora & sententiæ executionem procedere non prohibetur, c. *Cùm Appellationibus* 7. in 6.

Dictum etiam supra est, *In causa, in qua provocatum est*; quia in aliis ab ea diversis, tam Criminalibus, quam Civilibus, causis judex *A quo* contra appellantem procedere permittitur, c. *Præterea* 22. & c. *Proposuit* 24. Ratio est; quia appellans ab illius jurisdictione solum eximitur quoad causam appellationis: ad quam non solum Ordinarii judicis jurisdictione se extendit, c. 1. de *Offic. Ordin.* Ubi

130. Dubium movetur, an judex, à quo in una causa est appellatum, non idcirco quoad alias recusari valeat, tanquam suspectus. Affirmat id cum Glossa in c. *Proposuit* cit. V. *Non debet*, Maranta de *Ord. Judic.* p. 6. Tit. de *Appellat.* n. 6. propter textus c. cit. & c. *Ad hac* 6. Negant in c. cit. Panormit. n. 2. & Felinus n. 1. propter non minus claram Rubricam & l. *Unic.* ff. *Apud eum, à quo appellatur, alsam causam agere compellendum*. Ratio est; quia Appellatio non est iusta causa offensionis; cum per ipsam iudici nulla iniuria interatur, l. *Et in majoribus* 20. C. *hic*:

Imò ea huic deberet esse exoptata; cum, si malè, sententiæ confirmatio ipsi honori: si verò, bene provocatum, à superiore pronuntietur, sententiæ revocatio, vel correctio ipsius conscientiæ levamini sit futura. Bartolus in l. *Unic.* cit. Civile Jus existimat. c. cit. esse correctum: & propterea reculationi, Rubr. & l. *Unic.* cit. non permittit, locum esse de Jure Canonico, à Legibus hac in re divertente; quòd experienciâ compertum sit, multos judices provocationi à sua pronuntiatione adeò indignari; ut partes eà gravatæ, offensionis timore appellationis vocem vix audeant proferre.

Hic Bartoli de controversia sensus, licet cum Jurium tenore satis conveniat, non displicet tamen etiam Opinio Gonzalez in c. *Ad hac* cit. n. 2. utrumque Jus in concordiam reducere nitentis asserendò, solà appellatione interposità, & adhuc pendente, judicem suspectum non reddi: nisi sententiæ ab eo latæ injustitia notoria sit, vel odii, aut amoris aliæ causæ, vel indicia se prodant.

Pro qua Jurium, in speciem sibi adversantium, conciliatione etiam facit ratio; quia antè appellationis exitum nescitur, an iniquè, vel imperitè judicarit, & parti fuerit offensus, ut notat Glossa in c. *Proposuit* cit. V. *Non debet*. Neque etiam, si malè appellatum fuisse, postea pronuntietur; cum enim hòc casu ipsa appellationis causa ad ipsum remittatur, c. *Olim* 7. de *Except.* non est ratio, cur in aliis recusetur. Sed solummodo, si, bene appellatum fuisse, pronuntietur; cum enim tali casu plerumque iniquè, aut imperitè judicasse redarguatur, pro offenso haberi justè poterit & recusari, juxta decisiones c. *Ad hac* & c. *Proposuit* cit. Plerumque, inquam, non *Semper*; quia casu, quò appellans ideo succubuit; quòd in prima instantia, omittis, quæ allegare debebat, jus & inten-

& intentionem suam satis non probarit, quomodo iudex iniquè, aut imperitè iudicasse, & propterea tanquam offensus & suspectus recusari valeat, non apparet.

133. Post appellationem à sententia interlocutoria, non habente vim definitivæ, & irreparabile damnum non afferente, legitimè interpositam à Iudice *A Quo* acta, ut tanquam attentata in irritum revocentur, necessarium est; ut, ne ulterius in causa procederet, ipsi canonicè inhibitorium sit à iudice superiore. Inhibitioni autem, ut canonica sit, præmittenda est iustificatio appellationis, sive, ut antequam illa fiat, appellandi causam justam ac rationabilem, & causam esse devolutam, constat, *c. Non solum 7. §. Illa, ubi Glossa V. Ante definitivam, Franc. n. 5. & Covarruvias Practic. cap. 24. n. 1.* Causa etiam iustificata non omnia, sed ea tantum acta iudicis *A quo* revocantur, quæ post Canonicam inhibitionem sunt attentata, *Franc. cit. n. 5. & in c. cit. Laiman & Barbosa uterque n. 3.* Nisi iudex *A quo* appellationi statim detulisset; cum enim eam admittendò à se abdicet jurisdictionem, eaque tam super causa principali, quam super articulo appellationis in superiorem transferatur, *c. Cum Appellationibus 5. in 6.* postea ab ipso acta in irritum revocanda erunt, quantumvis inhibito facta non sit, *Glossa in §. Illa cit. V. Nisi iudex, Gaill. Lib. 1. observat. 144. n. 3. & Pirrhing ad hanc Rubric. n. 244. in fine.*

134. Sicut post iudicalem, sic & contra legitimè, hoc est, ex verisimili & probabili causa ad superiorem interpositam appellationem extrajudicialem, dum ea pendet, acta revocanda in irritum, & in eum statum reducenda sunt, quò interpositionis tempore fuerunt, ut colligitur ex *c. Bone 51.* quò textu contra eam ab Abbate ad sedem Apostolicam, etiam non specialiter contra personam & gravamen cer-

tum, ut in iudiciali exigitur, sed generaliter, *Ne quis eum super possessione Ecclesiæ præsumeret molestare*, interpositam acta, tanquam attentata, adversus eos, à quibus Ecclesiæ possessione fuit dejectus, imò & adversus tertium possessorem, revocata, & in eum statum, in quo fuerunt tempore interpositæ appellationis, sunt reducta; atque insuper mediò tempore percepti fructus Abbati sunt assignati, *Glossa in c. cit. V. Eum statum, ubi Panor. mit. n. 16. & Covarruvias Practic. cap. 24. n. 5.* Qua in re, licet aliqui extrajudicialem appellationem æquiparent cum iudiciali, non unum tamen inter eas &, præter alia, illud est discrimen; quòd per iudicialem potestas iudicis suspendatur: non etiam per extrajudicialem; idèoque post illam quidem, non etiam post hanc interpositam acta ante omnia revocentur, sed pendeant ab eventu futuro; cum tum deum revocentur, quando appellatio fuerit iustificata, eamque interponendi causa probabilis declarata, *c. Bone cit.* Nisi non solum post, sed etiam contra appellationem: vel post istam, ab Electione ad Ecclesiam Cathedralè, vel Regularem interpositam, sunt attentata; hæc enim ipso Jure ante omnia & ipsam quoque appellationis iustificationem, revocanda, alia DD. relatis, docet *Barbosa Lib. 2. Decis. Vol. 39. an. 63. & ex eo Gonzalez in c. Consideravimus 10. de Elect. n. 6.*

Quare intra decendium à sententia definitiva, ab eaque interposita appellatione pendente: uti & post iustificationem, quæ ab interlocutoria interposita est: & pendente appellatione extrajudiciali, in appellantis præiudicium innovata post eius iustificationem, viâ seu remedio Attentatorum ante omnia revocanda sunt à iudice, ad quem appellandò est provocatum, ex decisione *c. Solicitudinem 14. ubi Innocentius III. declarationem nullitatis Excom-*

Excommunicationis, quæ post appellationem, interpositam ad sedem Apostolicam, lata fuit, non ad Metropolitanum, qui per viam querelæ aditus erat: sed ad ipsum Papam, ad quem provocatum est, pertinere, rescriptit. Ratio est, quia, qui cognoscit de causa principali, is etiam de accessoriis & connexis cognoscere debet; quia accessorium sequitur principale, *Reg. 42. in 6.* & connexorum idem iudicium est, *c. Translato 3. de Constitut. § 1. Quid ergo 3. § 8. ff. de Contrar. act. tutel. ut iudicis, cuius de eorum uno, etiam de altero cognoscere sit, arg. c. 1. de Cass. possess. § 1. Nulli 10. C. de Judiciis*: causa autem Attentati revocandi accessoria & connexa est causæ appellationis; cum pendeat ex eo, an ista legitima, aut frivola sit, Panormit. *in c. cit. pr. & ibi Laiman. n. 3.*

137. Remedium autem Attentatorum, quod post appellationem attentata, & in appellantis præiudicium innovata, revocantur, licet magnam similitudinem habeat cum Interdicto *Unde vi*, quod competit spoliato: isto tamen uberius ac pinguius est; quantumvis enim Interdicto illò spoliatus ante omnia sit restituendus, *c. In literis 5. c. Conquerente 7. Sc. de Resit. Spoliat.* tamen ad innovatorum revocationem viâ seu remediò Attentati agens maiori quàm ille privilegiò gaudet; Primò enim illius Interdicti intentatio exigit Ordinem Iudicarium; non etiam intentatio remediò Attentatorum, in quo, imploratò officio iudicis, ab isto, parte solummodo citatâ, proceditur | de plano: ut quodammodo, sicut facta innovatio, ita innovatorum revocatio fiat, Panormit. *in c. Bone cit. n. 16. & Valles. ad hanc Rubric. § 16. n. 3.*

138. Secundò, Interdictum pro solis immobilibus, *l. 1. §. 6. § 7. ff. de Vi. armatas* & contra eum duntaxat, qui spoliavit, spoliationem mandavit, aut eam suo no-

mine factam ratam habuit, *c. Cum ad sedem 15. de Resit. Spoliat. § 1. cit. §. 12. Sc.* Remedium autem Attentatorum etiam pro mobilibus, & adversus quemcunque, sive bonæ, sive malæ fidei, possessorem competit, sive per partem, sive per iudicem ad eum, pervenerint, *c. Bone cit. § c. Ex parte 7. de Test. & Attest. citt. Panormit. n. 19. & Valles. n. 5.*

Tertiò, Interdictum intentans possessionem ac spoliationem, *c. Consultationibus 10. de Offic. deleg. viâ autem Attentati agens solam possessionem appellationis interpositâ tempore penes se; non autem penes adversarium, vel alium existere, probare debet, abstrahendò, an vis intervenerit vel non, Panormit. cit. n. 19. & Pirrhing ad hanc Rubric. n. 254.*

Quartò, Attentati remediò agentis non obstat notorius defectus proprietatis, aut exceptio alterius spoliationis: neque etiam, si appellatio judicialis sit, exceptio excommunicationis: quæ tamen *Unde vi* Interdictò agenti obstat, *c. Cum dilectus 2. c. fin. de Ord. cognit. c. Intelleximus 7. de Judiciis § c. fin. de Except. citt. Panormit. n. 20. & Valles. n. 4.* excipiens à parte interpositam appellationem extrajudicalem; cum enim hæc sit provocatio ad causam, *c. Cum sit 5. pr. & Actionis habeat rationem, l. Qui appellat. 29. ff. de Judiciis*, Attentatorum revocationem petenti obstat videtur exceptio excommunicationis, *arg. c. Intelleximus § c. fin. citt.*

Quintò demum, Interdictò agens in beneficioribus & similibus causis, secundum communem multorum sententiam, ad instantiam partis, aut saltem iudici pro sua informatione ex officio petenti, exhibere aliquando debet titulum coloratum: non etiam post appellationem innovata revocans viâ Attentati, *arg. c. Bone § c. Ex parte citt. Panormit. n. 17. & Pirrhing n. 254.* Alias differentias dabunt DD. *citt.*

¶ f f f

ARTICH.